

KVINNORNA PÅ KUBA

KUBAS KVINNOFÖRBUND FMC

FMC ? Federación de Mujeres Cubanas ? fick redan från grundandet den 23 augusti 1961 ca 40.000 medlemmar. Sedan dess har medlemsantalet vuxit stadigt och är sedan år 2016 uppe i över 4 miljoner, ca 85 procent av alla kubanska kvinnor över 14 år (2020).

Grundare var Vilma Espín, hustru till Raúl Castro. Vilma Espín var FMC:s ordförande fram till sin död 2007. Ordförande idag är Teresa Amarelle Boué.

Medlemsavgiften som är mycket låg finansierar förbundets verksamhet och avlönar de anställda. Verksamheten bygger huvudsakligen på frivilliga insatser i grundorganisationerna i bostadskvarteren. Det finns ca 75.000 sådana grundorganisationer.

I landets 168 kommuner finns kvinno- och familjehus som har rådgivande verksamhet riktad till såväl kvinnor som män, med kursverksamhet, seminarier och individuell rådgivning.

FMC har också spelat och spelar en viktig roll för att bryta upp fördomar och myter kring sexuallivet, för att värna kvinnors reproduktiva hälsa och rätten till den egna kroppen och sexualiteten. Inte minst har FMC varit banbrytande för acceptansen av homosexualitet som en sexuell läggning, inte en avvikelse.

FMC får inget ekonomiskt stöd från kubanska staten, utan är såväl ekonomiskt som politiskt självständig. FMC har konsultativ status hos FN:s Ekonomiska och Sociala Råd (Ecosoc) som NGO, dvs. icke regeringsanknuten organisation.

Som en självständig organisation samarbetar FMC med myndigheterna och med andra organisationer på Kuba, t.ex. med fackföreningsrörelsen CTC, med skolväsendet, med massmedia och med folkmaktsorganen.

Ett viktigt samarbete är med radio/TV om hur de framställer kvinnor och behandlar genusfrågor. TV-såpor från utlandet, t.ex. Sydamerika, som gärna framställer kvinnor som sexobjekt, utsätts för FMC:s kritiska granskning. FMC har också i början av 1990-talet, då turistnäringen på Kuba tog fart, kritiserat hur de kubanska kvinnorna framställdes i turistreklamen. FMC har rönt stora framsteg genom sin aktivitet på dessa områden.

På Kuba har FMC ett särskilt forskningscentrum för genusfrågor som samarbetar med landets lärosäten, där de flesta har professurer inom genusteori. FMC har också en mycket aktiv internationell avdelning med omfattande internationella kontakter över hela

världen och pådrivande medverkan i internationella konferenser.

KVINNORNA I SAMHÄLLSLIVET

42 procent av Kubas arbetskraft utgörs av kvinnor (2019).

70 procent av den yrkesutbildade arbetskraften på gymnasienivå eller högre är kvinnor (2021).

53 procent av Nationalförsamlingens ledamöter är kvinnor (2021) på andra plats i världen efter Rwanda.

7 av regeringens 32 ministrar är kvinnor (2021).

66 procent av alla läkare på Kuba är kvinnor (2020).

55 procent av alla deltagare i internationella hälsobrigader är kvinnor (2021)

71 procent av alla domare och åklagare på Kuba är kvinnor (2011).

62,2 procent av alla domare i högsta domstolen är kvinnor (2018)

64 procent av alla universitetsstudenter på Kuba är kvinnor (2019-2020).

Medellivslängden på Kuba är 78,8 år (2019). För män är medellivslängden 76,8 år, för kvinnor 80,8 år.

Nativiteten på Kuba har utvecklats att bli som i de rika länderna. En kvinna på Kuba föder i genomsnitt 1,6 barn (2020). Det är lägre nativitet än i Sverige, där varje kvinna föder i genomsnitt 1,8 barn (2020).

Kvinnoförbundet är inte nöjd med kvinnorepresentationen i de politiska församlingarna och på ledande positioner. Men de vill inte tillämpa kvotering för att få in kvinnor i representativ omfattning på olika områden och befattningar. Istället arbetar FMC för att folk både kvinnor och män ska inse inte bara kvinnornas lika rättigheter utan också vad kvinnorna kan bidra med, och samhällets behov av deras insatser, och uppskatta deras förmåga.

Trots kvinnorörelsens framsteg så är det fortfarande så på Kuba som överallt annars att kvinnorna drar det tyngsta lasset i hushållet. FMC arbetar för att stärka kvinnornas självförtroende så att de kan hävda en jämlik arbetsfördelning även i hemmet. Det går ganska fort att stifta lagar, men det går inte lika fort att ändra attityder. Många män säger att de hjälper till hemma, men enligt grundlagen (sedan 1976) ska kvinnor och män dela på hushållsarbetet och omsorgen om barnen, och det arbetar FMC för att uppnå.

Fysiskt våld mot kvinnor förekommer väldigt lite. Det anses som omanligt att slå kvinnor. Däremot förekommer psykiskt våld som måste synliggöras och bekämpas. Det värsta våldet mot Kubas kvinnor är det våld som USA:s regering utövar genom sin ekonomiska blockad och aggressiva politik mot Kuba, och som försvårar det dagliga livet, särskilt för kvinnorna som trots allt i övervägande omfattning fortfarande tar huvudansvaret för hushållet.

Exempel på källor:

Statistik från UNDP, United Nations Development Programme

- CEPALSTAT, FN-organet ICLAC

ONEI ? Oficina Nacional de Estadísticas e Información, Kuba ? www.onei.gob.cu

Statistiska Centralbyrån, Sverige ? www.scb.se

- Artikel på Cuba Solidarity Campaigns hemsida i augusti 2020 ? Fighting for Women's Rights, 60 years of the FMC ?

<https://cuba-solidarity.org.uk/news/article/4059/fighting-for-womensrights---60-years-of-the-fmc>

Se även kapitel 17 i boken Kuba, en annan värld är möjlig. Kapitlet kan laddas ner från hemsidan, avsnitt ?Material och böcker?/Kubabutiken.

Information från Svensk-Kubanska Föreningen

www.svensk-kubanska.se